

اطلسی

خلیج فارس

در آینه اسناد

عنوان و نام پدیدآور: اطلس خلیج فارس در آینه اسناد / محمدحسن نامی

وضعیت نشر: تهران: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۱ اطلس (۱۶۳ ص.): رنگی؛ ۲۹ × ۴۱ س.م.

شابک: 978-964-211-085-8

وضعیت نمایه‌سازی: فیبا.

توصیفگر: اطلس‌ها- نقشه‌ها- تاریخ سیاسی - اسناد تاریخی.

توصیفگر: خلیج فارس.

شناسه افزوده: نامی، محمدحسن. ۱۳۳۲-

شناسه افزوده: سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح.

شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۸۹۴۶۹.

سازمان جغرافیایی

ISBN 978-964-211-085-8

۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۱۱ - ۰۸۵ - ۸

شابک:

عنوان:

اطلس خلیج فارس در آینه اسناد

مدیر علمی: محمدحسن نامی

نویسندگان: حمید بحیرایی، علیرضا عباسی سمنانی، رقیه گل‌وری

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

ناشر: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح

مرکز پخش:

سپهر-نمایشگاه و مرکز فروش انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، خیابان شریعتی، خیابان معلم

Web Sit: WWW.NGOIRAN.ir

E-Mail: NGOIRAN84@yahoo.com

"حق چاپ برای ناشر محفوظ است"

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: خلیج فارس و جزایر آن
۳	خلیج فارس و جزایر آن
۳	ویژگی طبیعی
۴	جزایر ایرانی در خلیج فارس
۶	جزیره بوموسی
۸	جزیره سیری
۱۰	جزیره خارک
۱۲	جزیره تنب بزرگ
۱۲	جزیره تنب کوچک
۱۴	جزیره هنگام
۱۶	جزیره هندورابی
۱۸	جزیره هرمز
۲۰	جزیره لارک
۲۲	جزیره کیش
۲۴	جزیره قشم
۲۶	جزیره فاروران
۲۸	جزیره فارور
۳۰	جزیره فارسی
۳۱	جزیره شیف
۳۲	جزیره شیدور
۳۳	جزیره خارکو
۳۵	جزیره لاوان
۳۷	فصل دوم: نام خلیج فارس در متون قدیمی و زبان‌های مختلف
۳۸	نام خلیج فارس در متون و زبان عربی
۴۳	فصل سوم: مدارک و شواهد حقوقی خلیج فارس
۴۵	مقدمه

۴۵	 سند استقلال کویت
۴۶	 حقوق دریاها و آبهای آزاد
۴۶	 کنفرانس همسان‌سازی نامهای جغرافیایی
۴۷	 منابع و مأخذ

فصل چهارم: خلیج فارس از دیدگاه کارتوگرافان بزرگ جهان

۵۱	 مقدمه
۵۱	 کلودیوس بطلمیوس (۸۷-۱۵۰ میلادی)
۵۸	 آبراهام ارتلیوس (۱۵۲۷-۱۵۹۷)
۶۱	 جان اسپید (۱۶۲۹ - ۱۵۸۰)
۶۳	 خانواده هوندیوس (قرن شانزدهم و هفدهم میلادی)
۶۶	 گونیلوم دولیل (۱۶۷۵-۱۷۲۶ میلادی)
۷۰	 جان بابتیست هومن (۱۷۲۴-۱۶۶۳ میلادی)
۷۴	 جان کری (۱۸۳۵-۱۷۵۴ میلادی)
۷۶	 ژوزف میر (۱۸۵۶-۱۷۹۶ میلادی)
۷۹	 کریستف ویگل
۸۰	 ام ریگوبرت بونه (۱۷۹۵-۱۷۲۹ میلادی)
۸۲	 جرج لویس ل روز (۱۷۸۰-۱۷۴۰ میلادی)
۸۴	 شرکت جاستوس پرتس (شهر گوتای آلمان)
۸۵	 نقشه‌های تاریخی خلیج فارس موجود در مرکز اسناد و موزه خلیج فارس سازمان جغرافیایی
۱۱۳	 نقشه‌های معاصر خلیج فارس (نقشه‌های مربوط به خلیج فارس بعد از جنگ جهانی دوم)

صفحه	عنوان
۴	جزایر ایرانی خلیج فارس.....
۵	جزایر خلیج فارس (نیکلاس بلین).....
۷	جزیره بوموسی.....
۹	جزیره سیری.....
۱۱	جزیره خارک.....
۱۳	جزیره تنب کوچک و بزرگ.....
۱۵	جزیره هنگام.....
۱۷	جزیره هندرابی.....
۱۹	جزیره هرمز.....
۲۱	جزیره لارک.....
۲۳	جزیره کیش.....
۲۵	جزیره قشم.....
۲۷	جزیره فاروران.....
۲۹	جزیره فارور.....
۳۲	جزیره شیدور (شتوار).....
۳۴	جزیره خارکو.....
۳۶	جزیره لاوان.....
۵۴	سرزمین پارس (بطلمیوس).....
۵۵	سرزمین پارس (بطلمیوس).....
۵۶	جهان (بطلمیوس).....
۵۷	عربستان (بطلمیوس).....
۵۹	سرزمین پارس (آبراهام ارتلیوس).....
۶۰	سرزمین پارس (آبراهام ارتلیوس).....
۶۲	پرسیا (جان اسپید).....
۶۴	آسیا (هنری هوندیوس).....
۶۵	جهان در دو نیمکره باختری و خاوری (هنری هوندیوس).....
۶۷	Theatrum Historicum (گوئیوم دولیل).....
۶۸	سرزمین پارس (گوئیوم دولیل).....
۶۹	سرزمینهای بزرگ ترکیه، عربستان و پارس (گوئیوم دولیل).....

۷۱	امپراتوری ترکیه در نواحی آسیا و اروپا (جان بپتیست هومن)
۷۲	امپراتوری پارس (جان بپتیست هومن)
۷۳	امپراتوری عثمانی در آسیا (شرکت هومن اربن)
۷۵	پرسیا (جان کری)
۷۷	پرسیا (ژوزف گراسل و ژوزف میر)
۷۸	توران، ایران، افغانستان، بلوچستان و ترکستان (ژوزف گراسل و ژوزف میر)
۷۹	امپراتوری پارس (کریستف ویگل و هادرین رلند)
۸۰	پارس، گرجستان، تاتارستان (ام ریگوبرت بونه)
۸۱	سرزمین پارس (ام ریگوبرت بونه)
۸۳	امپراتوری پارس (جرج لویس ل روژ)
۸۴	ایران و توران (شرکت جاستوس پرتس)
۸۷	اسلام (کشورهایی که دین حضرت محمد (ص) را پذیرفته‌اند) (رابرت ویلکینسون)
۸۸	امپراتوری پارس (رابرت ویلکینسون)
۸۹	آسیا (گوئیلمو بلانو)
۹۰	امپراطوری روم (نامشخص)
۹۱	اطلس عمومی کلاسیک جغرافیایی (شرودر گالدوک)
۹۲	عربستان، دریای سرخ و خلیج فارس (ادوارد ولر)
۹۳	ترکیه آسیایی، پارس و عربستان (جانسون و پابلیشر)
۹۴	سرزمین پارس (اوورو داور)
۹۵	نیمکره شرقی قبل از ۱۸۵۰ میلادی (عثمان آنونیموس)
۹۶	نقشه پارس (جورج کرام)
۹۷	نقشه پارس (تالس)
۹۸	عربستان و مصر و شبه جزیره سینا (جامعه گسترش علوم کاربردی)
۹۹	نقشه آسیا (بخش غربی) (جمز ویلد)
۱۰۰	آفریقا (الکساندر ولمین)
۱۰۱	عربستان (لاشوری و ویتل)
۱۰۲	سرزمین پارس و عربستان (تانر)
۱۰۳	سرزمین عربستان (چان لایر)
۱۰۴	سرزمین پارس (ساموئل جان نیل)
۱۰۵	امپراتوری عثمانی و سایر کشورها (توماس بون)
۱۰۶	عربستان (لویز کارلز دسنوس)
۱۰۷	امپراتوری پارس، ترکیه و بخش آسیایی روسیه (رینر اوتنز)
۱۰۸	سرزمین پارس (جاکوب نیکلاس)
۱۰۹	نقشه شرقی آسیا، امپراتوری پارس و سرزمین ازبکها و مصر عربی (رابرت واگوندی)

۱۱۰.....	عربستان (رابرت واگوندی)
۱۱۱.....	آسیا (هاسیوس)
۱۱۲.....	عربستان (جان سلر)
۱۱۳.....	سرزمین عربی (پیتر واندرا)
۱۱۴.....	امپراتوری ترکی (کوئلن)
۱۱۵.....	نقشه خلیج فارس (جان تورنتون)
۱۱۶.....	سرزمین عربی (مالت)
۱۱۷.....	سرزمین پارس (جرارد مرکاتور)
۱۱۸.....	نام نقشه: جهان (سباستین مونستر)
۱۲۰.....	نقشه‌های معاصر خلیج فارس (نقشه‌های مربوط به خلیج فارس بعد از جنگ جهانی دوم)
۱۲۲.....	آسیا (جی فورست)
۱۲۳.....	جزیره بحرین (ساحل شیخ نشین‌های بحرین، قطر، عربستان سعودی) (نیروی هوایی آمریکا)
۱۲۴.....	هوفوف (بوشهر) (اداره مطبوعات سلطنتی بریتانیا)
۱۲۵.....	کنگان (سازمان جغرافیایی کشور)
۱۲۶.....	بندر گناوه (سازمان جغرافیایی کشور)
۱۲۷.....	کوه‌های دینار (اداره جنگ و وزارت هوایی ایالات متحده آمریکا)
۱۲۸.....	جیل (اداره نقشه‌برداری ارتش آمریکا)
۱۲۹.....	الشرقیه (مناطق شیخ‌نشینها) (نیروی هوایی آمریکا)
۱۳۰.....	بندر عباس (اداره جنگ و وزارت هوایی انگلستان)
۱۳۱.....	بندرعباس (اداره نقشه‌برداری ارتش آمریکا)
۱۳۲.....	سیرینی یاس (اداره نقشه‌برداری ارتش آمریکا)
۱۳۳.....	خورموج (سازمان جغرافیایی کشور)
۱۳۴.....	تنگه هرمز (ایران و عمان) (نیروی هوایی کشور انگلستان)
۱۳۵.....	الوقره (مناطق شیخ نشین بحرین، قطر، عربستان سعودی) (نیروی هوایی آمریکا)
۱۳۶.....	موسئید (اداره نقشه‌برداری ارتش آمریکا)
۱۳۸.....	خلیج فارس (ستاد مشترک ارتش انگلستان)
۱۳۹.....	بندر لنگه (سازمان جغرافیایی کشور)
۱۴۰.....	ایران، عراق، عربستان سعودی، کویت و اطراف (اداره نقشه‌برداری ارتش آمریکا)
۱۴۱.....	ایران افغانستان، پاکستان و اطراف (اداره نقشه‌برداری ارتش آمریکا)
۱۴۲.....	ایران، عمان، امارات متحده عربی (مدیریت نقشه‌برداری وزارت دفاع کشور انگلستان)
۱۴۳.....	بحرین، ایران، قطر، عربستان سعودی و امارات متحده عربی (مدیریت نقشه‌برداری وزارت دفاع کشور انگلستان)
۱۴۴.....	افغانستان، ایران، عمان، پاکستان، امارات متحده عربی (مرکز تهیه نقشه‌های دفاعی آژانس هوافضای آمریکا)
.....	ایران، عمان، امارت متحده عربی (مدیریت نقشه‌برداری وزارت دفاع کشور انگلستان)

- ۱۴۶..... پارس شمالی، پارس جنوبی، افغانستان، بلوچستان یا هند بریتانیا (اداره ثبت و صدور نقشه‌برداری هندوستان)
- ۱۴۷..... پارس، افغانستان، بلوچستان (انستیتو جغرافیایی لندن)
- ۱۴۸..... صحنه جنگ در اروپا، افریقا، آسیای غربی (بخش جغرافیای انجمن جغرافیای ملی ایالات متحده آمریکا)
- ۱۴۹..... خاورمیانه (موسسه جغرافیایی شهر ادینبرگ اسکاتلند)
- ۱۵۰..... افریقا و شبه جزیره عربستان (بخش جغرافیایی انجمن جغرافیای ملی ایالات متحده آمریکا)
- ۱۵۱..... دولتهای عربی (بجز کشور مصر) از نظر کشاورزی، ذخایر و ترابری (شعبه نقشه سازمان CIA ایالات متحده آمریکا)
- ۱۵۲..... جهان (بجز نواحی قطبی) (اداره نقشه‌برداری ارتش ایالات متحده آمریکا)
- ۱۵۳..... جهان بجز نواحی قطبی (مسیر دریایی شهرهای مهم دنیا) (اداره نقشه‌برداری ارتش ایالات متحده آمریکا)
- ۱۵۴..... جهان بجز نواحی قطبی (مسیر دریایی شهرهای مهم) (اداره نقشه‌برداری ارتش ایالات متحده آمریکا)
- ۱۵۵..... اروپا (بخش جغرافیای انجمن جغرافیای ملی ایالات متحده آمریکا)
- ۱۵۶..... افریقا (بخش جغرافیای انجمن جغرافیای ملی ایالات متحده آمریکا)
- ۱۵۷..... چارت ناوبری و طراحی کره زمین (مرکز تهیه نقشه‌های دفاعی آژانس هوافضای آمریکا)
- ۱۵۸..... دریای عرب (نیروی دریایی کشور انگلستان)
- ۱۵۹..... جزایر خارک و خارکو ایران (شرکت نقشه‌برداری هانتینگ لندن)
- ۱۶۰..... جزایر خارک و خارکو ایران (شرکت نقشه‌برداری هانتینگ لندن)
- ۱۶۱..... بندر احمدی (کویت، ایران، عراق) (اداره جغرافیایی ارتش جمهوری اسلامی ایران)
- ۱۶۲..... بیرام (اداره جغرافیایی ارتش جمهوری اسلامی ایران)
- ۱۶۳..... انحراف مغناطیسی همه نقاط جهان (بخش نقشه‌برداری اداره زمین‌شناسی ایالات متحده آمریکا)

پیشگفتار

خلیج فارس که امروزه جغرافی دانان سیاسی از آن به عنوان قلب جهان (Hart Land) یاد می کنند، در طول تاریخ همیشه از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده است.

این دریا از گذشته های دور جایگاه متمدن ترین مردم و قویترین دولت ها بوده، که از نظر تمدن و پیشرفت از هر حیث بر جهان عصر خود برتری داشتند.

با ورود اسلام به کناره های خلیج فارس، مردم مسلمان آن را مقدس دانسته و به یکی از صحابی پیامبر، یعنی سلمان فارسی منسوبش می کردند. در همین دوران اسلامی بود که خلیج فارس اوج و شکوفایی خود را تجربه کرد و بنادر و جزایر واقع در شمال آن یعنی هرمز، کیش، قشم، هنگام، خارک، بوشهر، سیراف، بستک، لنگه و بندرعباس شهره گردید. و کلیه بازرگانان شرقی و غربی آرزوی تجارت با این مناطق را در سر خود می پروراندند. در این عصر خلیج فارس مهمترین حلقه ارتباطی، راه های دریایی ابریشم و ادویه به شمار می رفت، که همین مسئله باعث ورود منابع سرشار ثروت به آن شد، اروپائیان که همیشه سودای چپاول ثروت مشرق را بر سر می پروراندند، اولین حضور خود را در خلیج فارس در اوایل قرن پانزدهم به ثبت رساندند، که این تاریخ دهها سال قدیمی تر از کشف قاره آمریکا توسط کریستف کلمب می باشد.

با ورود استعمارگران به خلیج فارس، در طی قرن ها، دیگر این منطقه رنگ آرامش به خود ندید تا آن که در اوایل قرن بیستم، با خروج متجاوزین، خلیج فارس دوباره به صاحبان اصلی آن یعنی ایرانیان بازگشت، این اتفاق زمانی رخ داد که بسیاری از قبایل جنوبی حاشیه خلیج فارس هنوز به فکر تشکیل دولت و یا حکومتی نبودند و کماکان به زندگی قبیله ای خویش ادامه می دادند.

با گذشت کمتر از ده سال از خروج بیگانگان از خلیج فارس، در دهه ۱۹۸۰ کشورهای استعمارگر به سردمداری آمریکا و با درخواست شیخ نشین های تازه تأسیس حاشیه جنوبی آن، دوباره به خلیج فارس با این شعار که: «هر قدرتی که از خلیج فارس خارج گردد، دیگر قدرت نیست» بازگشتند.

مهمترین دلیل حضور نیروهای بیگانه در خلیج فارس، وجود تنگه راهرادی هرمز است، زیرا این تنگه به عنوان تنها نقطه ارتباط دریایی خلیج فارس به دنیای خارج، در حال حاضر به عنوان مهمترین نقطه کنترلی (check point) دنیا مطرح گردیده، زیرا ۶۵ درصد انرژی روزانه مصرفی جهان از آن عبور می نماید و این مسئله جایگاه مهمترین نقطه ژئواکونومیکی دنیا را نیز به آن اختصاص داده است.

با توجه به آن که بیش از نیمی از مساحت خلیج فارس در قلمرو جمهوری اسلامی ایران و کمتر از نیمی دیگر آن در قلمرو هفت کشور عراق در شمال غرب، کویت در غرب و عربستان، قطر، بحرین و امارات عربی متحده در حاشیه جنوبی و عمان در جنوب شرق آن است، این دریا همیشه تحت تسلط و حاکمیت ایران بوده و خواهد بود و نام آن نیز همیشه خلیج فارس بوده است.

اطلس فوق که توسط پایوران متعهد سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح و زیر نظر علمی جناب آقای دکتر محمدحسن نامی با تلاش و کوشش بسیار تهیه گردیده و هم اکنون در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد، با توجه به اسناد و مدارک معتبر ثابت می نماید که نام این خلیج همیشه فارس، خلیج فارس بوده و اکثر جزایر آن نیز متعلق به سرزمین و ملت ایران است.

در خاتمه از درگاه ایزدمنان سربلندی و عزت ملت ایران عزیز و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران در سایه مقام معظم ولایت فقیه حضرت امام خامنه ای عزیز که همان ادامه دهنده حکومت انبیاء و ولایت امیرالمؤمنین علی (ع) بر مسلمانان است مسئلت می کنم. و از خداوند سبحان می خواهم که مردم و سرزمین اسلامی ایران، را از شر دشمنان محفوظ بدارد.

وزیر دفاع جمهوری اسلامی ایران

سرتیپ پاسدار احمد وحیدی